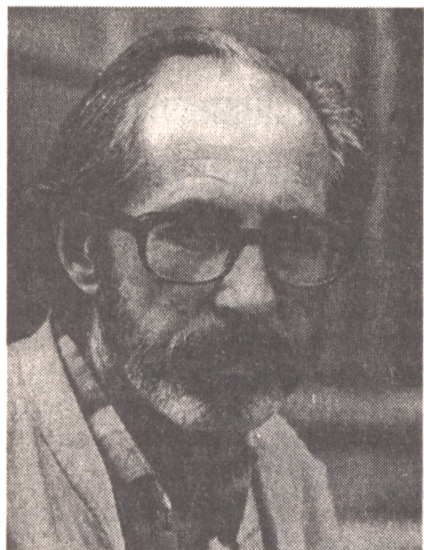

Драгослав Михайлович

ШУКАР МЯСТО

На Милораг Бата Михайлович

(продължение от бр. 5 ...)

Войната спаси Кямил от дълго лежане в затвора; той се премести в квартала до Цветковата махала в Белград.

Някой трябваше да му готви, да го пере и той се събра с една, с втора, с трета жена, без да гържи особено на нито една. Мислеше, че след Мечка не може да понася никоя жена и обикновено беше равнодушен, навъсен и понякога жесток.

Занимаваше се с галавери, комарджийство, гребни кражби и отново с ваксаджийство, сега предимно на немски войнишки ботуши. А лъскането на чифт ботуши понякога се плащаше с цял пакет окупационни цигари, с които от време на време се пълнеше сандък му. Тази търговия го спаси заедно с близките му от ужасен глад.

Но работата не беше постоянна и сигурна, защото немците го арестуваха три пъти като гребен мошеник и цигански заложник. На два пъти за щастие се измъкна с ходатайства и подкупни, с простотии и разпращане на вицове. Третия път зравата загази, най-напред го откараха в лагера на Панаура, а оттам на Баница, където всяка нощ подбираха хора за разстрел. Въпреки всичко и тук се справи криво-ляво: шест месеца гледа безпомощен смъртта в очите, от време на време го налагаха с пръчки, риташа му шутове в задника, заравяше труповете на разстреляните в Яинци. Като телесен спомен оттогава му останаха разстроените нерви, обидното изпотяване, лесното изпускане и известна склонност към кавги и побои, макар накрая потърпевшият да беше предимно той.

Освобождението го свари в развод и с последната му жена.

- Да живеят братята руси! Да живеят другарите мамалигари! - крещеше въодушевно на улицата пред Цветковата механа.

Ентусиазиран, постъпи в армията.

Първите десетина дни, такъв кусурлия, изкара доволен като готвач на някаква част в столицата. После го прехвърлиха по Сава в Срем в гъжд, кал, студ и зъзне, в безумно влачене на полевата кухня ту насам, ту натам, в страх и ужас да не го ранят, разкъсат или убият и въодушевлението му бързо се изпари. Затова когато клепачите му се възпалиха за първи път, той прие това като божи дар, готътри се някак до лазарета преди Шуг и веднага поиска талон за военна комисия.

- Защо тогава си постъпил в армията? - попита го умореният лекар.

- Излъгах се, другарю доктор - отговори той потиснато.

Така го освободиха. А след войната това му даде възможност да стане активен борец и да се представи тук-там, винаги неофициално, като военен инвалид. И със съжаление забелязваше, че няма голяма полза от това.

Кямил засука крачолата на инженера с маншета, пхна в обувката му предпазните картони и внимателно свали калта с остра четка от гъона и от токовете. После с друга, по-мека обърса праха.

В това време от строежа на „29 ноември“ към „Дечанска“ загнешком се измъкна огромен препълнен жълт камион. Изпускайки пушек, затрепя по улицата към площад „Маркс и Енгелс“, съпроводен от равнодушните погледи на хората. Над вестника го наблюдаваше и инженерът.

Кямил използва случая да намаже нагве-натри обувката с боя от шишето.

Тъй. Докато ти ми се гървиш, аз ще те боядисам от шишето.

После почна да я лъска, първо с четките, а след това с кадифян парцал. Работеше сръчно и пъргаво, ръцете му просто летяха.

- Другия, моля.

Миньорската значка свали крака на асфалта, като преценяваше през дебелия очила качеството на работата и оправяше крачолата. После сложи на постав-

ката другия крак и отново се покори с вестника.

Междувременно от площад „Република“ до близкия телефонен стълб пристигна стройна миловидна девойка със светъл шлифер. Живееше някъде наблизо, Кямил често я виждаше. Връзваше кестенявата си коса с тънка кърпа, а ръцете си гържеше в джобовете. На лакътя и висеше лека моминска чантичка.

Клиентът със значката буквално се захласна по девойката и ваксаджията с ревнива грубост размаза боята върху другата обувка. После също така бързо и сръчно я лъсна.

Когато оправи крачолата, доволен рече:

- Екстра работа!

Инженерът пак не отговори. Като продължаваше да зяпа към фигурата в светлия шлифер - не е за твоята уста лъжица, помисли си злорадо Кямил - затвори вестника и разсеяно плати. Обърна се още веднъж към девойката и се запъти към „Борба“.

Крачеше твърдо като генерал, отчетливо удряше пети, грусаше равните си охранени рамене и фръцкаше високите си гъзери.

След като се уволни от армията, Кямил се събра в Мириево с четвърта жена, която имаше две деца. Той ги прие като свои и бързо ѝ направи трето, после четвърто и се наложи да струпа една къщурка за шестчеленното си семейство в Ятаган-махала под лудницата в Губеревац. Издържаше ги с контрабанда на гребно, с препродаване на крадени вещи, отново беше мобилизиран и ваксаджийския си сандък. Но улавян в незаконна дейност, пак беше на два-три пъти арестуван, за щастие, за не повече от три месеца.

- Ти си активен борец - каза му веднъж в затвора на „Обиличев венац“ един офицер без еполети, със светлосин ромб на връзката. - Искаш ли да ни помогнеш да се справим с тази реакционна папача?

Той смаяно отговори:

- Как да не искам, другарю капитан.

- Е, щом искаш, подпиши това и да те пусна.

Кямил с трепереща ръка подписа един лист, на който пишеше, че се задължава да работи за откриване на враговете на наро-